herpy

AGAMER

Intellagama lesueurii

Intellagama lesueurii är en stor, semiakvatisk agam från vattendragen i östra Australien med kraftiga kammar, en lång, sidoplattad svans och en längd på 60-100 cm. Den är dagaktiv, klättrar och simmar bra och kan bli över 20 år, men kräver ett mycket stort terrarium, en djup vattendel, stark UVB och hög luftfuktighet.

Familj: Agamidae Engelska: Australian Water Dragon Tidigare namn: *Physignathus lesueurii; Istiurus lesueurii; Lophura lesueurii* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**60-100 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-25 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och semiakvatisk**
Biotop	**Regnskog, våtmark och tempererad skog och äng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**180 × 90 × 150 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Värmeplats	**35-40 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattendel** djup 15-30 cm
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, växter och ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**6-20 ägg**
Kullar per år	**2**
Inkubation	**90 dagar** vid 26-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Intellagama lesueurii är en kraftig ödla med långa, muskulösa ben, skarpa klor och en nackkam som fortsätter som en rad spetsiga fjäll ner längs ryggen. Svansen är sidoplattad och utgör omkring två tredjedelar av den totala längden; den används som roder när djuret simmar och som motvikt i träden. Honorna blir ca 60 cm, hanarna något över 1 m och omkring 1 kg.

Grundfärgen är ljust grönaktigt grå med mörka tvärband över rygg, svans och ben. Hanen har större huvud, kraftigare kammar och starkare färger än honan, särskilt under häckningstiden. Djuren kan långsamt byta färg och smälta in i omgivningen.

Arten har två underarter. *I. l. lesueurii* har ett mörkt band bakom ögat, en ljus strupe utan teckning och hos vuxna hanar röd buk och bröst. *I. l. howittii* från Gippsland är mer grönblå, saknar bandet bakom ögat, har gul- eller orangeprickig strupe och svartgrön buk; den är mer anpassad till kyla och tål värme sämre. I handeln anges det sällan vilken underart ett djur tillhör.

Arten räknades tidigare till släktet *Physignathus* tillsammans med *Physignathus cocincinus*, och namnet *Physignathus lesueurii* ses fortfarande. Artnamnet hedrar den franske naturforskaren Charles Alexandre Lesueur.

Utbredning och livsmiljö

Intellagama lesueurii lever i östra Australien, från östra Victoria genom New South Wales till Cooktown i norra Queensland. Underarten *I. l. howittii* finns i Gippsland i Victoria.

Ett litet bestånd i South Australia är förmodligen utsatt och hör inte till det ursprungliga utbredningsområdet. Arten har vant sig vid stadsparker och trädgårdar och är vanlig i bland annat Brisbane och Sydney.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Intellagama lesueurii är knuten till vatten och lever vid bäckar, floder, sjöar och andra vattenplatser med solplatser på överhängande grenar eller stenar i full eller filtrerad sol, i regnskog, öppen skog och parker.

Djuren är dagaktiva, snabba och bra klättrare. Blir de störda springer de in i tät vegetation eller låter sig falla från en gren ner i vattnet. De kan simma helt under vattnet och ligga på botten av grunt vatten i upp till en och en halv timme. I de svalare trakterna går de i dvala från hösten och kommer fram igen från slutet av vintern till mitten av våren. I naturen är de mycket skygga, men i stadsparker vänjer de sig vid människor.

Hanarna är territoriella och hotar och slåss med varandra. Båda könen vinkar med armarna och nickar med huvudet; snabb armvinkning visar dominans, långsam underkastelse.

Födan är mest insekter, men också spindlar, maskar, snäckor, kräftdjur, grodor, fiskar och små däggdjur, och vuxna äter lite frukt och blommor.

Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Ett enstaka vuxet djur behöver ett terrarium på minst 180 × 90 × 150 cm (längd × bredd × höjd). Uppgifterna för längden varierar från 120 till 270 cm, men en stor, aktiv ödla på upp till 1 m behöver utrymme för att springa, klättra och simma och för en tydlig temperaturgradient. Större är bättre. Ett så stort terrarium måste som regel byggas speciellt. Vuxna djur kan stå utomhus i en voljär under den varma delen av året.

Välj täta sidor av trä eller skiva och ventilation upptill och nedtill. Stora glasfronter får djur att springa in i rutan och skada nosen.

Inred med en djup vattendel (se nedan), kraftiga grenar på olika höjder, en solplats, stenar eller kakelplattor som håller värmen och gömslen av kork, växter eller lådor. Både levande och konstgjorda växter kan användas; levande växter hjälper till med fuktigheten.

Bottenmaterialet ska hålla fukten, till exempel ogödslad jord blandad med kokosfiber eller grov bark. Ta bort träck dagligen, och rengör terrariet grundligt en gång i månaden.

Läs mer: Värme och temperatur

TEMPERATUR

Solplatsen ska vara 35-40 °C och den svala änden omkring 25 °C. Uppgifterna för solplatsen varierar från ca 35 till ca 43 °C; söker djuret sällan solplatsen är den för varm. Djuret ska själv kunna välja, så en tydlig gradient är viktig. Använd värmelampor över en kraftig gren eller sten, och täck dem med nät så att djuret inte kan bränna sig.

Nattemperaturen är inte känd i detalj; 18-22 °C passar ett subtropiskt till tempererat hemland. Är terrariet för kallt äter djuret inte; är det för varmt kan det bli överhettat.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på ca 60-80 %. Djuren tål ner till ca 40 %, men bestående låg luftfuktighet ökar risken för luftvägsinfektion. Håll den uppe med ett fuktigt bottenmaterial, daglig sprayning eller ett regnsystem och en stor vattendel. Mät med en hygrometer, och se till att det finns ventilation så att luften inte blir stående.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattendelen ska vara så stor och djup att djuret kan komma helt under vatten: minst 15 cm djup, gärna mer, och minst tre fjärdedelar så lång som djuret, med en lätt väg upp på land. Djuren bajsar ofta i vattnet, så byt det ofta, och skrubba behållaren ren. I stora terrarier hjälper ett filter.

Ett terrarium av melamin eller trä måste göras vattentätt i botten.

LJUS OCH UVB

Intellagama lesueurii är dagaktiv och behöver UVB motsvarande Ferguson-zon 3. Använd ett UVB-rör på ca 10 % som täcker det mesta av terrariet, och ha ljuset tänt 10-12 timmar om dagen styrt av en timer. Rören sitter i taket; nät och glas dämpar UVB. Byt rören enligt tillverkarens anvisningar, vanligtvis efter 6-12 månader.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Intellagama lesueurii är allätare, men insekter är huvudfödan. Använd syrsor, gräshoppor, kackerlackor och silkesmaskar som grundfoder, och ge mjölmask, jättemjölmask och vaxmaskar sparsamt, eftersom de är feta. Alla insekter ska ha fått bra foder innan de ges.

Komplettera med växtföda, till exempel maskrosblad, klöver, gröna bönor, squash och sötpotatis. Vissa djur tar frukt som banan och jordgubbar, andra inte. Stora djur kan då och då få små möss.

Unga djur matas dagligen; från omkring tre års ålder räcker tre utfodringar i veckan. Pudra fodret växelvis med kalk och ett multivitamintillskott, och ge bara foder som djuret kan svälja.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Intellagama lesueurii är skygg i naturen, men vänjer sig snabbt vid människor. Unga djur är ofta nervösa och skygga, men de flesta vänjer sig vid hantering när man lägger tid på det. Lyft djuret underifrån, stöd kroppen och låt svansen hänga. Låt djuret vara när det är oroligt.

Hanarna är territoriella och slåss, så två hanar får inte hållas ihop. En hane och en hona kan hållas ihop, men de kommer att föröka sig, och hanen kan vara hård mot honan. Enstaka är det säkraste.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen är större och har större huvud, kraftigare kammar, starkare färger och synliga lårporer. Honan är mindre och har mindre huvud och mer dämpade färger. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade.

PARNING

I naturen parar sig djuren från våren till försommaren, efter vinterdvalan i de svalare trakterna. Hur en vintervila bör läggas upp i terrariet är inte dokumenterat. Hanen är hård mot honan, så ett par måste kunna separeras.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan gräver på våren (i Australien från september i norr till december i söder) en gång på 10-15 cm i sand eller mjuk jord på en soligt öppen plats ovanför vattenlinjen och lägger 6-20 ägg. Hon täcker över gången efteråt. Hon lägger som regel två kullar per säsong med omkring en månads mellanrum. Ge en dräktig hona en låda med 15-30 cm fuktig, lös jord.

INKUBATION

Arten har temperaturberoende könsbestämning. I naturen ligger temperaturen i boet på 22-32 °C, och äggen kläcks efter omkring tre månader. Vid 26-28 °C blir det flest hanar, medan både svalare och varmare bon ger fler honor.

Ruvning i fångenskap är inte närmare beskriven. Lägg äggen i fuktig vermikulit i en sluten behållare med några få små lufthål, och håll en stabil temperatur i området 26-29 °C; siffrorna i rutan är härledda från boets temperaturer och inte från ruvningsförsök.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är självständiga från kläckningen. I naturen stannar de en tid vid boets gång och samlas sedan för sig själva, bort från de vuxna. I terrariet ska ungarna få små syrsor dagligen, pudrade med kalk, och samma uppbyggnad som de vuxna: solplats, UVB, vattendel och många gömslen. De växer snabbt och ska flyttas till större terrarier i god tid. Ungar och vuxna får inte hållas ihop.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta sjukdomar beror på fel i skötseln. Arten är härdig, men de typiska problemen är:

- Metabolisk skelettsjukdom vid för lite UVB och kalk. Tecken är slöhet, darrningar och mjuka eller sneda ben.
- Luftvägsinfektion vid för låg luftfuktighet eller temperatur.
- Skador på nosen i för små terrarier eller vid glas.
- Bakterieinfektioner i ett smutsigt terrarium och smutsigt vatten.
- Hudsvamp (*Nannizziopsis*), som drabbar både vilda bestånd och djur i fångenskap.
- Brutna svansar och lemmar efter slagsmål mellan hanar.

Gå till en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret slutar äta, har svullnader i käke eller ben, hudförändringar eller besvärad andning.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.